

ΚΕΙΜΕΝΑ

Exclūsus ab insidiatoribus Caligulae, recesserat in diaetam, cui nomen est Hermaeum. Paulo post rumore caedis exterritus prorepsit ad solarium proximum et inter vela praetenta foribus se abdidit. Discurrens miles pedes eius animadvertit.

Tandem puella, longa mora standi fessa, rogāvit materteram, ut sibi paulisper loco cederet. Tum Caecilia puellae dixit: «ego libenter tibi mea sede cedo». Hoc dictum paulo post res ipsa confirmāvit. Nam mortua est Caecilia, quam Metellus, dum vixit, multum amavit; postea is puellam in matrimonium duxit.

Caesar ex captīvis cognoscit quae apud Cicerōnem gerantur quantōque in periculo res sit. Tum cuidam ex equitibus Gallis persuadet ut ad Cicerōnem epistulam deferat. Curat et providet ne, interceptā epistolā, nostra consilia ab hostibus cognoscantur.

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των παραπάνω κειμένων.

Μονάδες 40

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

- nomen** : την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού
caedis : τη γενική του πληθυντικού αριθμού
vela : την κλητική του πληθυντικού αριθμού
foribus : την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού
puellae : την ίδια πτώση στον άλλον αριθμό
sede : τη γενική του πληθυντικού αριθμού
Hoc : την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού στο θηλυκό γένος
res : την αφαιρετική του ενικού αριθμού
cuidam : την αιτιατική του ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
nostra : την ονομαστική του ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος.

Μονάδες 10

B1β. Να γράψετε για τις παρακάτω λέξεις:

- proximum** : τον αντίστοιχο τύπο στον συγκριτικό βαθμό
long ā : τον αντίστοιχο τύπο στον συγκριτικό βαθμό
libenter : τον υπερθετικό βαθμό
multum : τον συγκριτικό και τον υπερθετικό βαθμό.

Μονάδες 5

Σύνολο μονάδων 15

B2α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω ρήματα:

- recesserat** : την αφαιρετική του σουπίνου
prorepsit : το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
animadvertit : την ονομαστική του ενικού αριθμού της μετοχής του ενεστώτα στο θηλυκό γένος
rogāvit : το ίδιο πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
dixit : το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
gerantur : το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στην παθητική περιφραστική συζυγία (να λάβετε υπόψη το υποκείμενο του ρήματος)
sit : το γ' πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του μέλλοντα
persuādet : το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του παρακειμένου στην ίδια φωνή
deferat : το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή και την αφαιρετική του γερουνδίου.

Μονάδες 10

B2β. **mortua est**: να γράψετε το ίδιο πρόσωπο στην υποτακτική όλων των χρόνων (όπου είναι αναγκαίο, να λάβετε υπόψη το υποκείμενο του ρήματος).

Μονάδες 5

Σύνολο μονάδων 15

Γ1α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις:

- ab insidiatōribus** : είναι..... στο
cui : είναι..... στο
standi : είναι..... στο

Μονάδες 6

- Γ1β.** Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική και την παθητική σε ενεργητική:
«...ut [Gallus] ad Cicerōnem epistulam deferat» (μονάδες 3).
«... ne nostra consilia ab hostibus cognoscantur» (μονάδες 4).

Μονάδες 7

- Γ1γ.** «ad solarium»: να μετατρέψετε τον προσδιορισμό του τόπου, ώστε να εκφράζεται η απομάκρυνση από τόπο.

Μονάδες 2

Σύνολο μονάδων 15

- Γ2α.** Στο δεύτερο κείμενο («Tandem [...] duxit»), αφού εντοπίσετε τις δευτερεύουσες προτάσεις, να τις καταγράψετε στο τετράδιό σας (μονάδες 3) και να αναγνωρίσετε το είδος τους (μονάδες 3).

Μονάδες 6

- Γ2β.** «quae apud Cicerōnem gerantur»: να αναγνωρίσετε το είδος της δευτερεύουσας πρότασης (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε τον τρόπο εκφοράς της (μονάδες 2).

Μονάδες 3

- Γ2γ.** «[Claudius] inter vela praetenta foribus se abdidit»: να αναδιατυπώσετε την πρόταση χρησιμοποιώντας ως υποκείμενο το «tu» και κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές.

Μονάδες 2

- Γ2δ.** «exterritus»: να αναλύσετε τη μετοχή σε δύο προτάσεις έτσι, ώστε η μία να εκφράζει αντικειμενική αιτιολογία (μονάδες 2) και η άλλη το αποτέλεσμα μιας εσωτερικής λογικής διεργασίας (μονάδες 2).

Μονάδες 4

Σύνολο μονάδων 15

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

- A1.** Αφού εκδιώχθηκε από τους δολοφόνους του Καλιγούλα, είχε αποσυρθεί σε μια θερινή κατοικία, της οποίας το όνομα είναι Ερμαίο. Λίγο αργότερα επειδή τρομοκρατήθηκε από τα νέα της σφαγής σύρθηκε προς το πιο κοντινό λιακωτό και κρύφτηκε ανάμεσα στα παραπετάσματα που κρέμονταν στην πόρτα. (Κάποιος) στρατιώτης που έτρεχε εδώ κι εκεί παρατήρησε τα πόδια του.

Κάποτε η κοπέλα, κουρασμένη από την πολλή ορθοστασία, ζήτησε από τη θεία (της) να της παραχωρήσει για λίγο τη θέση (της). Τότε η Καικιλία είπε στην κοπέλα: «Εγώ ευχαρίστως σου παραχωρώ τη θέση μου». Λίγο αργότερα η ίδια η πραγματικότητα επιβεβαίωσε αυτόν τον λόγο. Πέθανε δηλαδή η Καικιλία, που, όσο ζούσε, ο Μέτελλος αγάπησε πολύ· αργότερα αυτός παντρεύτηκε την κοπέλα.

Ο Καίσαρας πληροφορείται από τους αιχμαλώτους τι συμβαίνει στο στρατόπεδο του Κικέρωνα και σε πόσο μεγάλο κίνδυνο βρίσκονται τα πράγματα¹. Τότε πείθει κάποιον από τους Γαλάτες ιππείς να μεταφέρει μια επιστολή στον Κικέρωνα. Φροντίζει και προνοεί να μη μαθευτούν τα σχέδια μας από τους εχθρούς, αν η επιστολή πέσει στα χέρια τους².

- B1α.** nomina
caedium
vela
fores
puellis
sedum
hae
re
quiddam
nostra.

- B1β.** propius
longiore
libentissime
plus, plurimum.

- B2α.** recessu
prorepunt
animadvertens
roget
dic
gerenda sunt
sunto

¹ και πόσο κρίσιμη είναι η κατάσταση

² αν αρπάξουν το γράμμα

persuaserunt/-re
defer, deferendo.

B2β. Ενεστώτας: moriatur, **Παρατατικός:** moreretur, **Μέλλοντας:** moritura sit, **Παρακείμενος:** mortua sit, **Υπερσυντέλικος:** mortua esset.

Γ1α. ab insidiatoribus: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του ποιητικού αιτίου στο exclusus
cui: δοτική προσωπική κτητική στο est
standi: γενική γερουνδίου ως συμπλήρωμα (ή γενική αντικειμενική) στο morā.

Γ1β. “ut epistula ad Ciceronem (a Gallo) deferatur”
“ne hostes nostra consilia cognoscant.”

Γ1γ. ex (de, ab) solario.

Γ2α. ut sibi paulisper loco cederet→ Δευτερεύουσα ουσιαστική βουλητική πρόταση.
quam Metellus, - , multum amavit→ Δευτερεύουσα αναφορική προσδιοριστική πρόταση στη λέξη Caecilia.
dum vixit→ Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση.

Γ2β. Δευτερεύουσα ουσιαστική πλάγια ερωτηματική πρόταση, μερικής αγνοίας. Εκφέρεται με υποτακτική, γιατί η εξάρτηση δίνει υποκειμενική χροιά στο περιεχόμενο της πρότασης, χρόνου ενεστώτα (gerantur), γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (cognoscit) και δηλώνεται το σύγχρονο στο παρόν.

Γ2γ. (Tu) inter vela praetenta foribus te abdidisti.

Γ2δ. Quod (quia, quoniam) exterritus erat. (αντικειμενική αιτιολογία)
Cum exterritus esset. (η αιτιολογία ως αποτέλεσμα εσωτερικής λογικής διεργασίας).

Επιμέλεια:

Μαυρακάκης Μανώλης • Ξημεράκη Κατερίνα • Ρολάκη Μαρία • Ψαράκη Μάρω